

VODIČ KROZ SOCIJALNU PODRŠKU

HRVATSKOG ZAVODA ZA SOCIJALNI RAD

Sufinancira
Europska unija

VODIČ KROZ SOCIJALNU PODRŠKU

HRVATSKOG ZAVODA ZA SOCIJALNI RAD

Zagreb, 2026.

Izdavač:

Hrvatski zavod za socijalni rad

Naslov publikacije:

Vodič kroz socijalnu podršku Hrvatskog zavoda za socijalni rad

Naklada:

60 primjeraka

Godina izdanja:

2026.

Kontakt:

Hrvatski zavod za socijalni rad
Zagreb, Ulica Ivana Dežmana 6
Tel: +385 1 4598 300
E-mail: pisarnica@hzsr.hr
Web: www.socskrb.hr

Dizajn:

PixArt, Obrt za dizajn i marketing

Tisak:

Kreativna poslovna rješenja d.o.o.

Sadržaj materijala isključiva je odgovornost
Hrvatskog zavoda za socijalni rad.

Vodič kroz socijalnu podršku Hrvatskog zavoda za socijalni rad izrađen je u okviru projekta Nova perspektiva Hrvatskog zavoda za socijalni rad: Izgradnja i rekonstrukcija za snažniju podršku zajednici. Projekt se provodi u sklopu Poziva Unaprjeđivanje infrastrukture Hrvatskog zavoda za socijalni rad kao podrška procesu deinstitutionalizacije, unutar Programa Konkurentnost i kohezija 2021.–2027.

Projekt je sufinanciran sredstvima Europskog fonda za regionalni razvoj i Državnog proračuna Republike Hrvatske.

1	UVOD	6
	Cilj i svrha Vodiča	6
	Kome je Vodič namijenjen?	7
2	ULOGA I DJELOVANJE HRVATSKOG ZAVODA ZA SOCIJALNI RAD	9
	Djelokrug rada	9
	Vizija i misija	10
	Uloge i funkcije	11
3	KORISNICI U SUSTAVU SOCIJALNE SKRBI	12
4	NAKNADE U SUSTAVU SOCIJALNE SKRBI	14
	Vrste naknada u sustavu socijalne skrbi	15
	Osnovice za izračun naknada u sustavu socijalne skrbi	20
5	SOCIJALNE USLUGE	21
	Vrste socijalnih usluga	22
6	MJERE OBITELJSKOPRAVNE ZAŠTITE DJECE	25
	Mjere za zaštitu prava i dobrobiti djeteta iz nadležnosti Zavoda	25
	Mjere za zaštitu prava i dobrobiti djeteta iz nadležnosti suda, a koje se mogu izricati na prijedlog Zavoda	27
	Obvezno savjetovanje	28
	Plan o zajedničkoj roditeljskoj skrbi	30
	Raspolaganje imovinom djeteta	30
	Tužba i mjesna nadležnost u postupku radi rješavanja pitanja o roditeljskoj skrbi, ostvarivanju osobnih odnosa djeteta s roditeljem i uzdržavanju djeteta	31
	Sporovi radi uzdržavanja djeteta	31

7 **UDOMITELJSTVO** **32**

Što je udomiteljstvo?	32
Vrste udomiteljstva	32
Udomljavanje djece	33
Smještaj djeteta	34
Suradnja s djetetovom biološkom obitelji	35
Udomljavanje odraslih osoba	35
Naknade za obavljanje udomiteljstva	35
Uvjeti za izdavanje dozvole	36
Postupak izdavanja dozvole	36

8 **SKRBNIŠTVO** **37**

Vrste skrbništva	37
Postupak za lišenje poslovne sposobnosti	38
Tko može biti skrbnik?	38
Dužnosti skrbnika	40
Zastupanje štićenika	40
Odgovornost skrbnika	40

9 **POSVOJENJE** **41**

Pretpostavke na strani posvojitelja	41
Pokretanje postupka	42
Procjena podobnosti i prikladnosti za posvojenje	42
Pomoć i potpora nakon zasnivanja posvojenja	43
Pravo uvida u podatke o posvojenju	43

CILJ I SVRHA VODIČA

Informativni Vodič kroz socijalnu podršku Hrvatskog zavoda za socijalni rad izrađen je s ciljem da na jednostavan, sažet i pristupačan način pruži osnovne informacije o pravima i uslugama koje građani mogu ostvariti u okviru djelovanja Hrvatskog zavoda za socijalni rad.

Pružiti pregled ključnih oblika socijalne podrške, posebno u području novčanih naknada, socijalnih usluga, zaštite djece te alternativne skrbi.

Olakšati korisnicima snalaženje u sustavu socijalne skrbi i omogućiti im pravovremeno ostvarivanje svojih prava.

Informirati građane o mogućnostima i procedurama vezanim uz **obiteljskopравnu i kaznenopravnu zaštitu djece.**

Povećati razumijevanje uloge i značaja udomiteljstva te posvojenja.

Oснаžiti korisnike da potraže pomoć kad im je potrebna, te potaknuti povjerenje u institucije sustava socijalne skrbi.

Novčane naknade iz sustava socijalne skrbi (poput zajamčene minimalne naknade, inkluzivnog dodatka, naknade za troškove stanovanja, jednokratne naknade i drugih oblika naknada).

1

Socijalne usluge, uključujući savjetovanje, smještaj, pomoć u kući i druge oblike podrške.

2

SADRŽAJ VODIČA POSEBNO SE ODNOSI NA:

3

Mjere zaštite djece, uključujući preventivne i interventne oblike obiteljskopravne i kaznenopravne zaštite.

4

Udomiteljstvo i posvojenje kao oblike skrbi za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi.

KOME JE VODIČ NAMIJENJEN?

Vodič je namijenjen svima koji žele saznati više o pravima, naknadama i uslugama iz sustava socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj. Također može biti koristan stručnjacima

koji pomažu korisnicima u ostvarivanju tih prava – bilo da rade u javnim institucijama, privatnim praksama ili u organizacijama civilnoga društva.

Sve informacije možete pronaći na našoj web stranici:

www.socskrb.hr

SKENIRAJ KOD

Telefon: **01/4598-300**

E-mail: **korisnik100@socskrb.hr**

2 ULOGA I DJELOVANJE HRVATSKOG ZAVODA ZA SOCIJALNI RAD

DJELOKRUG RADA

Hrvatski zavod za socijalni rad je javna ustanova koja provodi djelatnosti socijalne skrbi, osnovana na temelju Zakona o socijalnoj skrbi (Narodne novine br. 18/22, 46/22, 119/22, 71/23, 156/23, 61/25). Osnivač Zavoda je Republika Hrvatska, a prava i obveze osnivača u njegovo ime izvršava nadležno ministarstvo, odnosno Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike. Zavod pruža usluge u području socijalne skrbi, obiteljsko-pravne i kazneno-pravne zaštite djece, udomiteljstva te djeluje i u drugim upravnim područjima sukladno važećim zakonima i propisima.

Zavod obavlja poslove iz svog djelokruga kroz:

- Središnju službu sa sjedištem u Zagrebu, ● Regionalni ured, ● 21 županijsku službu i ● 94 područna ureda što omogućava dostupnost prava u sustavu socijalne skrbi na cijelom području RH.

- **SREDIŠNJA SLUŽBA** ustrojena je za obavljanje stručno-analitičkih, administrativnih, pravnih, ekonomskih i drugih poslova i koordinira radom svih županijskih službi i područnih ureda.

- **REGIONALNI UREDI** ustrojavaju se za područja 4 regije
- Grada Zagreba, Središnje Hrvatske, Primorske Hrvatske i Istočne Hrvatske.

- **ŽUPANIJSKE SLUŽBE** ustrojene su za područje svake pojedine jedinice područne (regionalne) samouprave i Grada Zagreba.

- **PODRUČNI UREDI** ustrojeni su za područje jedne ili više općina, jednog ili više gradova ili dijela gradskog područja.

VIZIJA

Bolji i transparentniji sustav socijalne skrbi za sve korisnike koji će dobivati kvalitetnije usluge u svojim lokalnim zajednicama ujednačene na razini svih organizacijskih jedinica Zavoda. Ojačati preventivno djelovanje, poticati razvoj samopomoći i uključivati korisnike u život društvene zajednice, aktivnim djelovanjem i uz podršku svih dionika u lokalnoj zajednici, a s ciljem ostvarivanja ljudskih prava i postizanja socijalne pravde za sve članove lokalne zajednice.

MISIJA

Aktivnim djelovanjem raditi na unapređenju sustava socijalne skrbi kroz ujednačeno postupanje i afirmativni pristup svih organizacijskih jedinica Zavoda. U skladu s načelima socijalne skrbi pružati i osiguravati pomoć i podršku svim osobama koje su se zatekle u nepovoljnim životnim prilikama, osobnim, obiteljskim i materijalnim teškoćama, te ih, u suradnji s njima i drugim dionicima u lokalnoj zajednici, osnažiti za odgovornu brigu o sebi, poboljšanje i unapređenje kvalitete njihova života.

ULOGI I FUNKCIJE

Hrvatski zavod za socijalni rad ima ključnu ulogu u sustavu socijalne skrbi Republike Hrvatske. Njegove osnovne funkcije usmjerene su na pružanje podrške pojedincu, obitelji i skupinama koje se nalaze u nepovoljnom socijalnom položaju ili se suočavaju s različitim oblicima rizika.

Zavod obavlja sljedeće funkcije:

- **Procjenjuje potrebe korisnika** i njihove obitelji u cilju utvrđivanja prava na socijalne naknade i usluge.
- **Donosi rješenja** o ostvarivanju prava iz sustava socijalne skrbi, temeljem zakonskih propisa i uvida u stvarne životne okolnosti korisnika.
- **Pruža savjetodavnu i stručnu pomoć** osobama u teškim životnim situacijama, uključujući djecu, starije osobe, osobe s invaliditetom, obitelji u riziku i druge ranjive skupine.
- **Provodi mjere zaštite djece i odraslih** u slučajevima zanemarivanja, zlostavljanja, nasilja ili narušavanja prava.
- **Sudjeluje u postupcima posvojenja i udomiteljstva**, uključujući pripremu, procjenu i praćenje udomitelja i posvojitelja.
- **Organizira i koordinira socijalne usluge** u zajednici u suradnji s drugim pružateljima usluga.
- **Suraduje s drugim institucijama** – školama, zdravstvenim ustanovama, sudovima, policijom i organizacijama civilnoga društva – u svrhu sveobuhvatne zaštite i podrške korisnicima.
- **Prati, nadzire i unapređuje rad** svojih područnih ureda te osigurava jedinstvenu i ujednačenu provedbu propisa na nacionalnoj razini.

Cilj svih ovih funkcija je osigurati učinkovitu, pravovremenu i sveobuhvatnu podršku osobama koje se nalaze u socijalno osjetljivim i zahtjevnim okolnostima života.

3 KORISNICI U SUSTAVU SOCIJALNE SKRBI

Naknade i usluge u sustavu socijalne skrbi namijenjene su socijalno ugroženim osobama u nepovoljnim osobnim ili obiteljskim okolnostima. Naknade i usluge ostvaruju se sukladno individualnim potrebama korisnika i zakonodavnom okviru socijalne skrbi.

Osobe u teškoj materijalnoj situaciji

- Samci i kućanstva bez dovoljno sredstava za osnovne životne potrebe koji ih ne mogu osigurati vlastitim radom, prihodima, imovinom ili putem obveznika uzdržavanja

Djeca i mlade osobe u potrebi

- Djeca bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi
- Djeca žrtve nasilja ili trgovanja ljudima
- Djeca s razvojnim teškoćama, odstupanjima ili rizicima
- Djeca s problemima u ponašanju
- Djeca bez nadzora, uključujući i djecu strane državljanke bez pratnje
- Mlađe punoljetne osobe, uključujući one s problemima u ponašanju
- Bivši korisnici usluge smještaja ili organiziranog stanovanja kojima je i dalje potrebno osigurati stanovanje, najduže do 26. godine života tj. dok se redovito školuju

Roditelji i trudnice bez podrške

- Trudnice i roditelji s djecom do godine dana, iznimno do tri godine, bez obiteljske podrške i odgovarajućih životnih uvjeta

Obitelji u kriznim situacijama

- Obitelji kojima je zbog narušenih odnosa ili nepovoljnih okolnosti potrebna stručna pomoć ili podrška

Osobe s invaliditetom i zdravstvenim teškoćama

- Osobe s invaliditetom koje ne mogu samostalno zadovoljiti osnovne životne potrebe
- Osobe koje zbog starosti ili bolesti ne mogu brinuti o sebi

Žrtve nasilja i trgovanja ljudima

- Odrasle osobe koje su žrtve obiteljskog ili drugog oblika nasilja te žrtve trgovanja ljudima

Osobe s ovisnostima

- Osobe ovisne o alkoholu, drogama, kockanju ili drugim oblicima ovisnosti

Beskućnici

- Osobe koje nemaju mjesto stanovanja, niti sredstva kojima bi mogle podmiriti troškove stanovanja, a smješteni su ili koriste uslugu organiziranog stanovanja, prihvatilišta ili prenoćišta

Ostale osobe u potrebi

- Sve druge osobe koje ispunjavaju uvjete propisane Zakonom o socijalnoj skrbi

Posebne kategorije korisnika

- Korisnici inkluzivnog dodatka - osobe koje ostvaruju pravo na inkluzivni dodatak prema Zakonu o inkluzivnom dodatku
- Korisnici usluge osobne asistencije - osobe s invaliditetom koje ostvaruju pravo na osobnu asistenciju prema Zakonu o osobnoj asistenciji

4 NAKNADE U SUSTAVU SOCIJALNE SKRBI

Skeniraj kod

Naknade u sustavu socijalne skrbi Republike Hrvatske predstavljaju ključnu financijsku pomoć građanima u nepovoljnim životnim situacijama, a njihov cilj je osigurati osnovnu egzistenciju i smanjiti socijalnu isključenost osoba koje se nalaze u nepovoljnim okolnostima.

Ove naknade namijenjene su osobama koje zbog bolesti, invaliditeta, starosti, nezaposlenosti ili drugih razloga nisu u mogućnosti samostalno osigurati sredstva za život niti ih mogu ostvariti od obveznika uzdržavanja. Pravo na naknade u sustavu socijalne skrbi ostvaruje se putem rješenja Hrvatskog zavoda za socijalni rad, na temelju utvrđenih činjenica u postupku, uključujući socioekonomske prilike, imovinski i dohodovni cenzus, zdravstveno stanje te druge zakonom propisane uvjete.

Prava na pojedine naknade određena su zakonskim i podzakonskim aktima, a postupak ostvarivanja prava vodi Hrvatski zavod za socijalni rad u suradnji s drugim relevantnim tijelima, poput jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i drugih javnih ustanova iz područja zdravstva, obrazovanja i zapošljavanja.

VRSTE NAKNADA U SUSTAVU SOCIJALNE SKRBI

1. Zajamčena minimalna naknada

Pravo na zajamčenu minimalnu naknadu priznaje se samcu ili kućanstvu koje nema dovoljno sredstava za podmirenje osnovnih životnih potreba (prehrana, smještaj, odjeća i slično) niti ta sredstva može osigurati iz vlastitih prihoda, od obveznika uzdržavanja ili pak najmom, zakupom, prodajom nekretnina ili pokretnina.

Pravo na zajamčenu minimalnu naknadu NE može ostvariti:

- vlasnik registriranog vozila čija vrijednost ne prelazi iznos od 40 osnovica,
- osoba koja je sklopila ugovor o doživotnom ili dosmrtnom uzdržavanju,
- radno sposobna (ili djelomično radno sposobna) osoba koja nije evidentirana pri Hrvatskom zavodu za zapošljavanje,
- osoba koja je otkazala ugovor o radu u razdoblju od šest mjeseci prije pokretanja postupka za priznavanje prava na zajamčenu minimalnu naknadu,
- osoba koja ima dovoljno vlastitih sredstava za podmirenje osnovnih životnih potreba.

2. Naknada za troškove stanovanja

Pravo na naknadu za troškove stanovanja priznaje se korisniku zajamčene minimalne naknade, osim beskućniku koji se nalazi u prenoćištu, prihvatilištu ili mu je priznata usluga smještaja u organiziranom stanovanju, žrtvi nasilja u obitelji i žrtvi trgovanja ljudima kojoj je priznata usluga smještaja u kriznim situacijama.

Troškovi stanovanja odnose se na najamninu, komunalne naknade, troškove grijanja, vodne usluge te troškove koji su nastali zbog radova na povećanju energetske učinkovitosti zgrade.

Pravo na troškove stanovanja korisnicima prava na zajamčenu minimalnu naknadu priznaje jedinica lokalne samouprave.

3. Naknada za ugroženog kupca energenata

Pravo na naknadu za ugroženog kupca energenata priznaje se samcu ili kućanstvu koje ispunjava uvjete za stjecanje statusa ugroženog kupca, propisane propisima kojima se uređuje energetska sektor, a koje zbog nepovoljnog socijalnog i imovinskog statusa ima poteškoće u podmirenju troškova energenata.

Pravo na naknadu, sukladno važećim propisima, može se priznati korisnicima:

- zajamčene minimalne naknade,
- prava na inkluzivni dodatak prve, druge ili treće razine potpore, kojima nije osigurana usluga smještaja ili organizirano stanovanje,
- nacionalne naknade za starije osobe,
- novčane naknade za nezaposlene hrvatske branitelje iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji,
- novčane naknade za civilne stradalnike iz Domovinskog rata.

Pravo na naknadu može se priznati i članu kućanstva koji živi u kućanstvu s korisnikom nekog od navedenih prava.

Ako u kućanstvu žive dva ili više članova koji su korisnici jednog ili više navedenih prava, kućanstvo može ostvariti pravo na naknadu za ugroženog kupca energenata samo po jednoj osnovi.

Ako iznos računa za troškove energije prelazi iznos naknade, korisnik podmiruje razliku do punog iznosa računa, a ako je iznos računa manji od iznosa naknade, smatra se da je subvencionirana naknada u cijelosti iskorištena.

Zahtjev za priznavanje prava podnosi se područnom uredu Hrvatskog zavoda za socijalni rad, koji donosi rješenje o priznavanju prava na naknadu za ugroženog kupca energenata.

4. Naknada za osobne potrebe

Pravo na naknadu za osobne potrebe priznaje se djetetu osnovnoškolske i srednjoškolske dobi, drugoj mlađoj punoljetnoj osobi, odrasloj osobi i starijoj osobi kojoj se priznaje pravo na uslugu smještaja ili organiziranog stanovanja ako vlastitim prihodom ne može osigurati zadovoljavanje osobnih potreba na smještaju ili organiziranom stanovanju.

5. Jednokratna naknada

Jednokratna naknada priznaje se samcu ili kućanstvu koje zbog podmirenja izvanrednih troškova nastalih zbog trenutačnih životnih okolnosti (rođenja ili obrazovanja djeteta, bolesti ili smrti člana obitelji, prirodne nepogode i slično) nije u mogućnosti podmiriti osnovne životne potrebe.

Pravo na jednokratnu naknadu imaju i posvojitelji nakon zasnovanog posvojenja za potrebe posvojenog djeteta, s rokom za podnošenje zahtjeva šest mjeseci od dana zasnivanja posvojenja. Jednokratna naknada može se isplatiti i u naravi ako se na temelju utvrđenih okolnosti ocijeni ili se može osnovano pretpostaviti da korisnik naknadu neće koristiti namjenski.

6. Naknada za pogrebne troškove

Naknada za pogrebne troškove priznaje se fizičkoj ili pravnoj osobi koja je podmirila troškove pogreba ili izvršila uslugu pogreba osobe:

1. koja nije imala zakonskog ili ugovornog obveznika uzdržavanja i
2. koja je u trenutku smrti bila korisnik:
 - a) prava na zajamčenu minimalnu naknadu ili član kućanstva koje je korisnik prava na zajamčenu minimalnu naknadu ili
 - a) prava na uslugu smještaja ili organiziranog stanovanja na temelju rješenja Zavoda.

Naknada za pogrebne troškove priznaje se do iznosa osnovnih troškova pogreba u mjestu pogreba odnosno u mjestu posljednjeg prebivališta korisnika u Republici Hrvatskoj u slučaju pogreba izvan područja Republike Hrvatske. U iznos se uračunavaju i troškovi prijevoza do mjesta pogreba odnosno do državne granice u slučaju pogreba izvan područja Republike Hrvatske.

7. Naknada za redovito studiranje

Korisniku prava na uslugu smještaja ili organiziranog stanovanja priznaje se pravo na naknadu za redovito studiranje u statusu redovitog ili izvanrednog studenta na sveučilišnom ili stručnom studiju, neovisno o imovnom stanju i najdulje do 26. godine života.

Naknada se priznaje i u slučaju mirovanja obveza studenta za vrijeme služenja vojnog roka, za vrijeme trudnoće i do godinu dana života djeteta, za vrijeme dulje bolesti te u drugim opravdanim slučajevima prekida studija.

8. Plaćanje troškova smještaja u učeničkom domu

Plaćanje troškova smještaja u učeničkom domu priznaje se djetetu ili mlađoj punoljetnoj osobi, polazniku srednje škole ako je:

- slabijeg imovnog stanja i nije član kućanstva koje je korisnik prava na zajamčenu minimalnu naknadu,
- smješten u udomiteljskoj obitelji, a pohađa školu izvan mjesta prebivališta udomitelja.

Troškove plaća Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike u skladu s odredbama ugovora o smještaju učenika u učenički dom.

9. Status roditelja njegovatelja ili status njegovatelja

Status roditelja njegovatelja ili status njegovatelja priznaje se za njegu djeteta s teškoćama u razvoju ili osobe s invaliditetom koja:

- je potpuno ovisna o pomoći i njezi druge osobe jer joj je zbog održavanja života potrebno pružanje specifične njege izvođenjem medicinsko-tehničkih zahvata za koju je prema preporuci liječnika roditelj ili njegovatelj osposobljen,
- je u potpunosti nepokretna i uz pomoć ortopedskih pomagala,
- ima poremećaj autističnog spektra četvrtog stupnja ili
- ima više vrsta oštećenja četvrtog stupnja (tjelesnih, mentalnih, intelektualnih ili osjetilnih) zbog kojih je potpuno ovisna o pomoći i njezi druge osobe pri zadovoljavanju osnovnih životnih potreba.

Ako u obitelji ima dvoje ili više djece s teškoćama u razvoju ili osoba s invaliditetom, status roditelja njegovatelja može se priznati obama roditeljima. Pravo na status njegovatelja može se priznati bračnom ili izvanbračnom drugu te životnom ili neformalnom životnom partneru roditelja.

Ako dijete nema roditelje, ne živi s njima ili oni nisu u mogućnosti pružiti mu potrebnu njegu, pravo na status njegovatelja može se priznati bračnom ili izvanbračnom drugu te životnom ili neformalnom životnom partneru roditelja djeteta s teškoćama u razvoju, srodniku u ravnoj lozi i srodniku u pobočnoj lozi do zaključno drugog stupnja srodstva.

Pravo na status njegovatelja priznaje se osobi po izboru osobe s invaliditetom uz suglasnost osobe s invaliditetom odnosno suglasnost njezina zakonskog zastupnika.

10. Naknada za troškove prijevoza zbog školovanja

Naknada za troškove prijevoza zbog školovanja priznaje se djetetu s teškoćama u razvoju i osobi s invaliditetom te polazniku srednje škole prema primjerenom programu odgoja i obrazovanja ili osposobljavanja za samozbrinjavanje.

Naknada se priznaje i učeniku, polazniku srednje škole smještenom u udomiteljskoj obitelji ili obiteljskom domu koji pohađa nastavu izvan mjesta prebivališta te i učeniku srednje škole koji je član kućanstva korisnika zajamčene minimalne naknade.

Naknada obuhvaća troškove prijevoza u odlasku i povratku i priznaje se po najnižoj cijeni za redovita prijevozna sredstva javnog prometa za najkraću relaciju, a ako korisnik za prijevoz koristi osobno vozilo priznaje se u visini cijene vozne karte javnog prijevoznika.

Navedena naknada priznaje se ako prijevoz nije osiguran po nekoj drugoj osnovi.

11. Inkluzivni dodatak

Inkluzivni dodatak je novčana naknada namijenjena osobi s invaliditetom u svrhu prevladavanja različitih prepreka koje mogu sprječavati njezino puno i učinkovito sudjelovanje u društvu na ravnopravnoj osnovi s drugima.

Potpota se razvrstava u pet razina ovisno o vrsti i težini invaliditeta – oštećenja funkcionalnih sposobnosti korisnika utvrđenih nalazom i mišljenjem Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom prema propisima kojima se uređuje vještačenje i metodologija vještačenja.

Pravo na inkluzivni dodatak u iznosu 1., 2. i 3. razine priznaje se:

- odrasloj osobi s tjelesnim, mentalnim, intelektualnim ili osjetilnim oštećenjem kojoj je utvrđen treći ili četvrti stupanj težine invaliditeta - oštećenja funkcionalnih sposobnosti prema propisima o vještačenju i metodologijama vještačenja te koja ima status osobe s invaliditetom sukladno zakonu kojim se uređuje registar osoba s invaliditetom,
- djetetu s tjelesnim, mentalnim, intelektualnim ili osjetilnim oštećenjem kojem je utvrđen drugi, treći ili četvrti stupanj težine invaliditeta - oštećenja funkcionalnih sposobnosti prema propisima o vještačenju i metodologijama vještačenja bez obzira na status osobe s invaliditetom.

Pravo na inkluzivni dodatak u iznosu 4. i 5. razine priznaje se:

- odrasloj osobi i djetetu s tjelesnim, mentalnim, intelektualnim ili osjetilnim oštećenjem kojima je utvrđen drugi ili treći stupanj težine invaliditeta - oštećenja funkcionalnih sposobnosti prema propisima o vještačenju i metodologijama vještačenja bez obzira na status osobe s invaliditetom.

Pravo na inkluzivni dodatak NE priznaje se osobi:

- kojoj je priznata usluga smještaja ili organiziranog stanovanja sukladno odredbama zakona kojim se uređuje djelatnost socijalne skrbi ili drugim propisima,
- koja osobnu invalidninu ostvaruje prema posebnim propisima,
- koja doplatak za pomoć i njegu ostvaruje prema posebnim propisima, osim korisnika koji su pravo na pomoć i njegu ostvarili prema propisima o mirovinskom i invalidskom osiguranju koji su važili do 31. prosinca 1998. godine.

Dodatno, pravo na inkluzivni dodatak za 4. i 5. razinu potpore **NE priznaje** se osobi:

- koja ima u vlasništvu drugi stan ili kuću, osim stana ili kuće koju koristi za stanovanje, a koji može otuđiti ili iznajmiti i time osigurati sredstva za puno i učinkovito sudjelovanje u društvu na ravnopravnoj osnovi s drugima,
- koja ima u vlasništvu poslovni prostor koji ne koristi za obavljanje registrirane djelatnosti,
- kojoj je osiguran smještaj u ustanovi socijalne skrbi i kod drugih pružatelja socijalnih usluga, u zdravstvenoj ili u drugoj ustanovi odnosno organizirano stanovanje, sukladno odredbama zakona kojim se uređuje djelatnost socijalne skrbi ili drugim propisima.

OSNOVICE ZA IZRAČUN NAKNADA U SUSTAVU SOCIJALNE SKRBI

Sukladno Zakonu o socijalnoj skrbi i Zakonu o inkluzivnom dodatku, novčane naknade u sustavu socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj obračunavaju se prema tri osnovice:

- Visina zajamčene minimalne naknade utvrđuje se u određenom postotku u odnosu na osnovicu na temelju koje se izračunava iznos zajamčene minimalne naknade, a koju odlukom jednom godišnje određuje Vlada Republike Hrvatske, sukladno Zakonu o socijalnoj skrbi.
- Visina inkluzivnog dodatka, kao novčane naknade namijenjene osobama s invaliditetom, utvrđuje se u određenom postotku u odnosu na osnovicu propisanu Zakonom o inkluzivnom dodatku, a čiju visinu također odlukom određuje Vlada Republike Hrvatske.
- Visina ostalih novčanih davanja u sustavu socijalne skrbi utvrđuje se u određenom postotku u odnosu na osnovicu za izračun iznosa tih prava, koju odlukom određuje Vlada Republike Hrvatske.

Socijalne usluge obuhvaćaju aktivnosti usmjerene na prepoznavanje, sprječavanje i rješavanje teškoća s kojima se suočavaju pojedinci i obitelji, s ciljem poboljšanja kvalitete života i povećanja uključenosti u zajednicu.

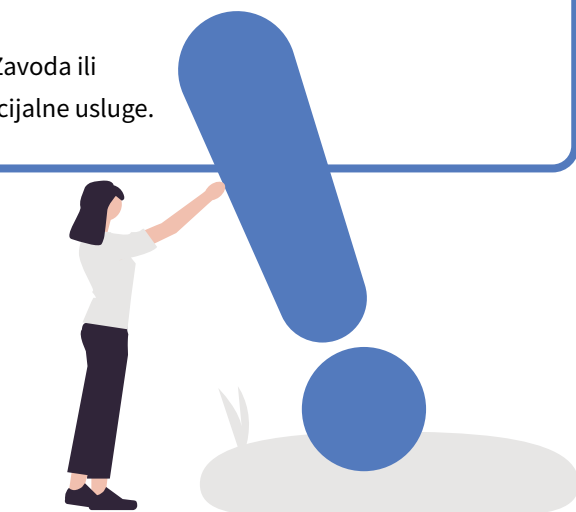
Usluge se priznaju ili odobravaju na temelju procjene potreba korisnika, uzimajući u obzir rizike, snage obitelji i dostupne resurse lokalne zajednice. Planiranje usluga temelji se na individualnom planu promjene ili planu intervencija, s naglaskom na osnaživanje korisnika i podršku u prevladavanju izazova.

ZAHTJEV ZA OSTVARIVANJE SOCIJALNIH USLUGA

Zahtjev za ostvarivanje socijalnih usluga podnosi se područnom uredu Hrvatskog zavoda za socijalni rad prema mjestu prebivališta korisnika.

Usluge se mogu pružati privremeno ili dugoročno, ovisno o utvrđenim potrebama, a ostvaruju se na temelju:

- rješenja Zavoda,
- uputnice ili zaključka Zavoda ili
- ugovora o pružanju socijalne usluge.

VRSTE SOCIJALNIH USLUGA

1. Prva socijalna usluga

Usluga prvog kontakta sa Zavodom koja uključuje razgovor, informiranje korisnika, početnu procjenu rizika i hitne intervencije u slučaju ugroze. Namijenjena je osobama koje prvi put traže pomoć ili se ponovno javljaju nakon duljeg razdoblja.

2. Usluga sveobuhvatne procjene i planiranja

Procjena potreba, rizika i snaga korisnika i obitelji te izrada individualnog plana promjene. Uključuje planiranje mjera, aktivnosti i praćenje radi zaštite interesa korisnika.

3. Savjetovanje

Kratkoročna stručna podrška korisniku i/ili članovima obitelji radi lakšeg suočavanja s poteškoćama te jačanja osobnih kapaciteta i odgovornosti. Cilj je osnaživanje za donošenje odluka i suočavanje s izazovima.

4. Stručna procjena

Procjena sposobnosti i potreba korisnika radi davanja mišljenja o vrsti, trajanju i učestalosti potrebne usluge. Namijenjena je djeci s razvojnim rizikom ili teškoćama te osobama s invaliditetom.

5. Psihosocijalno savjetovanje

Intenzivna stručna pomoć korisnicima radi prevladavanja emocionalnih, ponašajnih i socijalnih teškoća. Provodi se individualno ili grupno, a temelji se na terapijskom odnosu.

6. Socijalno mentorstvo

Stručna podrška osobama u riziku od socijalne isključenosti – usmjerena na jačanje njihovih sposobnosti i uspješniju integraciju u zajednicu. Provodi se kroz redovite, strukturirane susrete s mentorom u cilju stjecanja životnih i socijalnih vještina za samostalno funkcioniranje.

7. Obiteljska medijacija

Stručni proces kojim se članovima obitelji pomaže u rješavanju sukoba, osobito u slučajevima razvoda ili neslaganja oko skrbi za djecu. Naglasak je na mirnom dogovoru i zaštiti interesa djece.

8. Psihosocijalni tretman radi prevencije nasilničkog ponašanja

Savjetodavno-terapijska i psihoedukativna usluga usmjerena na zaustavljanje nasilja među partnerima i/ili u obitelji kroz strukturirani tretman. Odobrava se osobama kod kojih postoji rizik od nasilničkog ponašanja, prema procjeni stručnog tima Zavoda i to u cilju zaštite članova obitelji i dobrobiti djece.

9. Psihosocijalna podrška

Usluga koja uključuje stručne postupke i podršku s ciljem razvoja i unaprjeđenja kognitivnih, funkcionalnih, komunikacijskih, govorno-jezičnih, socijalnih i odgojnih vještina korisnika.

10. Rana razvojna podrška

Stručna poticajna pomoć djetetu s razvojnim odstupanjem, rizikom ili teškoćama te savjetodavna podrška roditeljima i obitelji radi poticanja razvoja i uključivanja djeteta u zajednicu. Pruža se do sedme godine života.

11. Pomoć pri uključivanju u programe odgoja i redovitog obrazovanja

Podrška odgojiteljima, nastavnicima i stručnjacima u vrtićima i školama radi lakšeg uključivanja djece s teškoćama u razvoju i mlađih punoljetnih osoba s invaliditetom u redovne programe.

12. Pomoć u kući

Praktična pomoć korisnicima koji zbog starosti, bolesti ili invaliditeta ne mogu samostalno obavljati svakodnevne aktivnosti (npr. nabava namirnica, priprema hrane, održavanje higijene).

13. Boravak

Usluga organiziranih dnevnih aktivnosti uz stručnu podršku za djecu, osobe s invaliditetom, starije i teško bolesne osobe te beskućnike, radi zadovoljavanja životnih potreba koje ne mogu biti ispunjene u obitelji.

14. Organizirano stanovanje

Usluga stanovanja u stambenoj jedinici uz stalnu ili povremenu stručnu podršku, s ciljem osiguravanja osnovnih životnih potreba, poboljšanja kvalitete života, razvoja samostalnosti i socijalnog uključivanja za djecu bez roditeljske skrbi, osobe s invaliditetom, starije osobe, žrtve nasilja, beskućnike i druge ranjive skupine.

15. Smještaj

Intenzivna socijalna usluga koja osigurava stanovanje, svakodnevnu skrb i stručnu podršku kada korisnik ne može zadovoljiti osnovne životne potrebe u obitelji ni drugim uslugama. Obuhvaća krizne situacije, rehabilitacijske i psihosocijalne tretmane te posebne slučajeve (npr. školovanje izvan prebivališta, korištenje odmora njegovatelja).

16. Osobna asistencija

Namijenjena je osobama s invaliditetom koje trebaju pomoć druge osobe u svakodnevnim aktivnostima. Cilj je poticanje neovisnog življenja i unapređenje kvalitete života. Propisuje se i ostvaruje prema Zakonu o osobnoj asistenciji.

6 OBITELJSKOPRAVNA ZAŠTITA DJECE

Skeniraj kod

Obiteljskopravna zaštita je skup mjera koje Hrvatski zavod za socijalni rad provodi radi zaštite prava i dobrobiti djece, ali i pružanja pomoći obiteljima u rješavanju teškoća u funkcioniranju.

Cilj obiteljskopravne zaštite je:

- osigurati sigurnost, stabilnost i razvoj djeteta,
- podržati roditelje u ostvarivanju roditeljske skrbi,
- spriječiti zanemarivanje, zlostavljanje ili druge oblike ugrožavanja djetetovih prava.

MJERE ZA ZAŠTITU PRAVA I DOBROBITI DJETETA IZ NADLEŽNOSTI ZAVODA

Kada se na temelju stručne procjene utvrdi da je došlo do povrede djetetovih prava i dobrobiti ili da su prava, dobrobit i razvoj djeteta ugroženi, Zavod izriče mjere za zaštitu prava i dobrobiti djeteta.

Prilikom izbora mjere prikladne za zaštitu prava i dobrobiti djeteta, Zavod je dužan voditi računa da se odredi ona mjera kojom se najmanje ograničava pravo roditelja na ostvarivanje skrbi o djetetu ako je takvom mjerom moguće zaštititi prava i dobrobiti djeteta.

Upozorenje na pogreške i propuste u ostvarivanju skrbi o djetetu

Zavod će pisanim putem upozoriti roditelje na nedostatke u skrbi o djetetu koji su se dogodili jednom ili se događaju rijetko, a posljedice za dijete su blažega karaktera. Pritom Zavod može roditelje uputiti na zdravstvene, edukativne i druge stručne programe i usluge za potporu roditeljstva i razvoja djeteta.

Mjera stručne pomoći i potpore u ostvarivanju skrbi o djetetu

Zavod će roditeljima odrediti mjeru stručne pomoći i potpore u ostvarivanju roditeljske skrbi o djetetu ako utvrdi da roditelji nisu u stanju samostalno ostvarivati roditeljsku skrb u cijelosti ili djelomice zbog okolnosti na strani roditelja ili na strani djeteta pri čemu je ugrožen razvoj djeteta. Navedenu mjeru Zavod će odrediti samo ako život i zdravlje djeteta u obitelji nisu ugroženi.

Mjera intenzivne stručne pomoći i nadzora nad ostvarivanjem skrbi o djetetu

Zavod će roditeljima odrediti mjeru intenzivne stručne pomoći i nadzora nad ostvarivanjem skrbi o djetetu ako je utvrđeno da je djetetov razvoj ozbiljno ugrožen, a roditelji su:

- spremni i sposobni u kraćem vremenu promijeniti svoje ponašanje kako bi se spriječilo izdvajanje djeteta iz obitelji i
- spremni poštovati jasne upute i omogućiti nesmetan nadzor nad skrbi o djetetu.

Navedenu mjeru Zavod će odrediti samo ako život i zdravlje djeteta u obitelji nisu ugroženi.

Žurna mjera izdvajanja i smještaja djeteta izvan obitelji

Ako postoji opasnost za život, zdravlje ili dobrobit djeteta koji se mogu zaštititi samo izdvajanjem djeteta iz neposrednoga okruženja, Zavod će odlučiti o žurnom izdvajanju djeteta od roditelja ili druge osobe kod koje se dijete nalazi.

Zavod će pritom odlučiti i o privremenom smještaju djeteta kod druge osobe koja zadovoljava pretpostavke za skrbnika, kod udomiteljske obitelji, ustanove socijalne skrbi, odnosno druge fizičke ili pravne osobe koja obavlja djelatnost socijalne skrbi.

MJERE ZA ZAŠTITU PRAVA I DOBROBITI DJETETA IZ NADLEŽNOSTI SUDA, A KOJE SE MOGU IZRICATI NA PRIJEDLOG ZAVODA

Privremeno povjeravanje djeteta drugoj osobi, udomiteljskoj obitelji ili ustanovi socijalne skrbi

Sud će donijeti rješenje u izvanparničnom postupku o privremenom povjeravanju djeteta drugoj osobi, udomiteljskoj obitelji ili ustanovi socijalne skrbi, kao i o smještaju djeteta izvan obitelji na prijedlog Hrvatskog zavoda za socijalni rad kad je dijete prethodno bilo žurno izdvojeno iz neposrednoga okruženja radi opasnost za život, zdravlje ili dobrobit djeteta kao i u drugim slučajevima ako se utvrdi da postoji opasnost za život i zdravlje djeteta, a u tijeku je obiteljska procjena i planiranje druge mjere za zaštitu osobnih prava i dobrobiti djeteta.

Zabrana približavanja djetetu

Sud može u izvanparničnom postupku zabraniti roditelju, baki ili djedu, sestri ili bratu, odnosno polusestri ili polubratu, drugom članu obitelji koji ne stanuje s djetetom i drugim osobama (koje su dulje vrijeme živjele u obitelji s djetetom, kroz to se vrijeme brinule o djetetu i s njim imaju razvijen emocionalni odnos), da se neovlašteno približava djetetu na određenim mjestima ili na određenu udaljenost i da ga uznemiruje na drugi način, primjerice neovlaštenim uspostavljanjem veze s djetetom ili uhođenjem.

Oduzimanje prava na stanovanje s djetetom i povjeravanje svakodnevne skrbi o djetetu drugoj osobi, udomiteljskoj obitelji ili ustanovi socijalne skrbi

Sud će u izvanparničnom postupku rješenjem roditelju oduzeti pravo na stanovanje s djetetom te će svakodnevnu skrb o djetetu povjeriti drugoj osobi, udomiteljskoj obitelji ili ustanovi socijalne skrbi:

- na temelju obiteljske procjene Hrvatskog zavoda za socijalni rad da djetetu ostankom ili povratkom u obitelj prijeti opasnost za život, zdravlje i razvoj ili
- kad se nisu dogodile planirane promjene u obitelji iz prethodno određenih mjera za zaštitu djeteta.

Oduzimanjem prava na stanovanje s djetetom roditelj se lišava i prava na svakodnevnu skrb o djetetu.

Povjeravanje djeteta s problemima u ponašanju radi pomoći u odgoju udomiteljskoj obitelji ili ustanovi socijalne skrbi

Sud će u izvanparničnom postupku donijeti rješenje o povjeravanju djeteta s problemima u ponašanju radi pomoći u odgoju ustanovi socijalne skrbi ili udomiteljskoj obitelji

- zbog djetetova ponašanja kojim ozbiljno ugrožava svoja prava i interese, kao i prava i interese članova obitelji ili drugih osoba ili
- kad roditelji ili druge osobe koje se skrbe o djetetu u većoj mjeri zanemaruju odgoj djeteta ili ga nisu u mogućnosti valjano odgajati, ako promjenu ponašanja djeteta i roditelja nije moguće postići niti jednom drugom blažom mjerom.

Lišenje prava na roditeljsku skrb

Sud će roditelja lišiti prava na roditeljsku skrb u izvanparničnom postupku kad utvrdi da roditelj zloupotrebljava ili grubo krši roditeljsku odgovornost, dužnost i prava.

OBVEZNO SAVJETOVANJE

Obvezno savjetovanje je oblik pomoći članovima obitelji da donesu sporazumne odluke o obiteljskim odnosima vodeći posebnu brigu o zaštiti obiteljskih odnosa u kojima sudjeluje dijete te o pravnim posljedicama nepostizanja sporazuma i pokretanju sudskih postupaka u kojima se odlučuje o osobnim pravima djeteta.

Provodi ga stručni tim područnog ureda Hrvatskog zavoda za socijalni rad, nadležnog prema mjestu djetetova prebivališta odnosno boravišta ili prema mjestu zadnjeg zajedničkog prebivališta, odnosno boravišta bračnih ili izvanbračnih drugova.

Obvezno savjetovanje prije razvoda braka

U skladu s Obiteljskim zakonom, bračni drugovi koji imaju zajedničko maloljetno dijete dužni su prije pokretanja sudskog postupka radi razvoda braka sudjelovati u obveznom savjetovanju.

Ako se roditelji žele razvesti sporazumno, uz obvezno savjetovanje dužni su sastaviti i plan o zajedničkoj roditeljskoj skrbi koji će jasno definirati gdje će dijete živjeti, kako će se odvijati osobni odnosi, susreti i komunikacija s drugim roditeljem, kako će se donositi važne odluke i kako će se dijete uzdržavati.

Ako se roditelji nisu sporazumjeli o planu o zajedničkoj roditeljskoj skrbi, stručni djelatnici će ih savjetovati da pokušaju postići sporazum u postupku obiteljske medijacije.

Obvezno savjetovanje prije pokretanja ostalih sudskih postupaka o ostvarivanju roditeljske skrbi i osobnih odnosa s djetetom

Roditelji i drugi članovi obitelji dužni su pokrenuti i sudjelovati u obveznom savjetovanju prije pokretanja sudskih postupaka u kojima se odlučuje o:

- medicinskim postupcima na djetetu,
- obrazovanju djeteta,
- odobravanju plana o zajedničkoj roditeljskoj skrbi ili sporazuma o ostvarivanju osobnih odnosa s djetetom,
- ostvarivanju samostalne roditeljske skrbi,
- zastupanju djeteta u vezi s njegovim bitnim osobnim pravima (promjena djetetova osobnog imena, promjena prebivališta, odnosno boravišta djeteta te izbor ili promjenu vjerske pripadnosti) i ostvarivanju osobnih odnosa s djetetom bliskim osobama, izvanrednim medicinskim postupcima, liječenju te izboru škole,
- ostvarivanju prava na informacije o bitnim okolnostima vezanim uz osobna prava djeteta,
- ostvarivanju, ograničavanju ili zabrani ostvarivanja osobnih odnosa s djetetom.

PLAN O ZAJEDNIČKOJ RODITELJSKOJ SKRBI

Plan o zajedničkoj roditeljskoj skrbi je pisani sporazum roditelja o načinu ostvarivanja zajedničke roditeljske skrbi u okolnostima u kojima roditelji djeteta trajno ne žive u obiteljskoj zajednici.

Planom o zajedničkoj roditeljskoj skrbi mora se detaljno urediti:

- mjesto i adresa djetetova stanovanja,
- vrijeme koje će dijete provoditi sa svakim od roditelja,
- način razmjene informacija u vezi s davanjem suglasnosti pri donošenju odluka bitnih za dijete (promjenu djetetova osobnog imena, promjenu prebivališta, odnosno boravišta djeteta i izbor ili promjenu vjerske pripadnosti, zastupanje u vezi s vrjednijom imovinom i imovinskim pravima djeteta, i druge odluke koje mogu znatno utjecati na život djeteta kao što je ostvarivanje osobnih odnosa s djetetu bliskim osobama, izvanredni medicinski postupci ili liječenje te izbor škole), razmjene važnih informacija u vezi s djetetom (informacije o očuvanju djetetova zdravlja i dosljednosti u odgoju te informacije u vezi sa školskim i izvanškolskim obvezama djeteta),
- visinu uzdržavanja kao obvezu roditelja kod kojega dijete ne stanuje i
- način na koji će se rješavati buduća sporna pitanja.

Roditelji su dužni upoznati dijete sa sadržajem plana o zajedničkoj roditeljskoj skrbi i omogućiti mu da izrazi svoje mišljenje u skladu s njegovom dobi i zrelošću te ga poštovati u skladu s djetetovom dobrobiti.

Plan o zajedničkoj roditeljskoj skrbi roditelji mogu sastaviti samostalno, u postupku obveznog savjetovanja, kao i u postupku obiteljske medijacije.

Kako bi stekao svojstvo ovršne isprave, plan o zajedničkoj roditeljskoj skrbi podnosi se sudu u izvanparničnom postupku radi odobravanja u roku od 6 mjeseci od okončanja postupka obveznog savjetovanja.

RASPOLAGANJE IMOVINOM DJETETA

Raspolaganje imovinom djeteta nije u nadležnosti Zavoda, već sukladno čl. 98. st. 3. Obiteljskog zakona, za raspolaganje vrjednijom imovinom i imovinskim pravima djeteta roditelji moraju zatražiti odobrenje suda u izvanparničnom postupku.

TUŽBA I MJESNA NADLEŽNOST U POSTUPKU RADI RJEŠAVANJA PITANJA O RODITELJSKOJ SKRBI, OSTVARIVANJU OSOBNIH ODNOSA DJETETA S RODITELJEM I UZDRŽAVANJU DJETETA

Ako se roditelji nisu sporazumjeli o planu o zajedničkoj roditeljskoj skrbi ili ga je sud odbio odobriti, svaki roditelj ili dijete mogu podnijeti tužbu radi rješavanja pitanja s kojim će roditeljem dijete stanovati, načinu ostvarivanja roditeljske skrbi, osobnih odnosa djeteta s drugim roditeljem te uzdržavanju djeteta.

U postupku u kojem se odlučuje s kojim će roditeljem dijete stanovati, o roditeljskoj skrbi i ostvarivanju osobnih odnosa djeteta s roditeljem sud nije vezan zahtjevima stranaka. Za suđenje u navedenim sporovima nadležan je sud koji je opće mjesno nadležan za dijete.

SPOROVI RADI UZDRŽAVANJA DJETETA

Hrvatski zavod za socijalni rad na temelju pristanka roditelja s kojim dijete stanuje podnosi tužbu sudu radi uzdržavanja djeteta te zastupa dijete u sudskom postupku sukladno čl. 424. Obiteljskog zakona.

Zavod će podnijeti kaznenu prijavu protiv obveznika plaćanja uzdržavanja koji ne ispunjava svoju obvezu uzdržavanja, u roku od petnaest dana od dana saznanja da se obveza uzdržavanja ne ispunjava redovito i u cijelosti sukladno čl. 319. st. 3. točkom 1. Obiteljskog zakona.

ŠTO JE UDOMITELJSTVO?

Udomiteljstvo je oblik skrbi izvan vlastite obitelji kojim se korisniku (djetetu ili odrasloj osobi) osigurava smještaj i skrb u udomiteljskoj obitelji.

Smještaj u udomiteljsku obitelj osigurava se za djecu ili odrasle osobe koji nemaju vlastitu obitelj te ih udomiteljska obitelj prihvaća kao svojeg člana.

Udomiteljske obitelji opredjeljuju se žele li biti udomitelji za djecu ili za odrasle osobe.

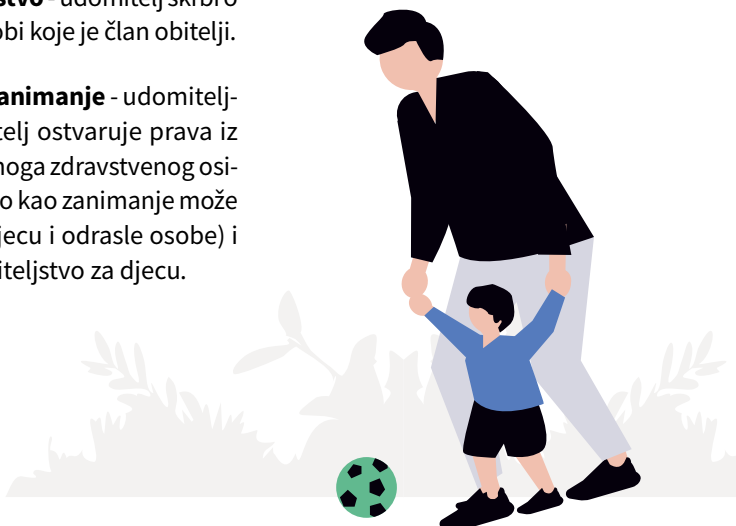
VRSTE UDOMITELJSTVA

Vrste udomiteljstva su: tradicionalno udomiteljstvo, srodničko i udomiteljstvo kao zanimanje.

Tradicionalno udomiteljstvo - udomitelj skrbi o djetetu ili odrasloj osobi koje treba smještaj u udomiteljsku obitelj.

Srodničko udomiteljstvo - udomitelj skrbi o djetetu ili odrasloj osobi koje je član obitelji.

Udomiteljstvo kao zanimanje - udomiteljstvo u kojem udomitelj ostvaruje prava iz mirovinskoga i obveznoga zdravstvenog osiguranja. Udomiteljstvo kao zanimanje može biti standardno (za djecu i odrasle osobe) i specijalizirano udomiteljstvo za djecu.

UDOMLJAVANJE DJECE

Djeca koja se smještavaju u udomiteljske obitelji najčešće su djeca bez odgovarajuće roditeljske skrbi – djeca bez roditelja, djeca koju roditelji zanemaruju ili zlorabe roditeljske dužnosti, djeca žrtve obiteljskog nasilja, djeca s teškoćama u razvoju.

Smještaj se osigurava za djecu od najranije dobi (za neku djecu potrebno je osigurati smještaj već od samog rođenja), do završetka redovnog školovanja, a najduže do 26. godine.

Udomiteljskoj obitelji može se izdati dozvola za obavljanje udomiteljstva za smještaj do troje djece, a za udomitelja koji je samac dozvola se izdaje za najviše dvoje djece.

Kada je potrebno smjestiti braću i sestre, moguć je smještaj i više od troje djece u udomiteljsku obitelj, ako za to postoje uvjeti i ako su udomitelji zainteresirani.

Udomitelji se često odlučuju za smještaj samo jednog djeteta te o njemu brinu dok za to postoji potreba. Neki udomitelji odlučuju se za povremeni smještaj djece – npr. pružaju smještaj djetetu tijekom praznika ili sl. Moguće je i da se udomitelji u početku odluče za smještaj jednog djeteta, a kasnije povećaju broj udomljene djece.

Kako bi smještaj djeteta ispunio svoju svrhu – odrastanje djeteta u obiteljskom okruženju – bitno je da su svi članovi obitelji spremni prihvatiti dijete kao svojeg člana i uključiti ga u svoje aktivnosti.

Udomitelji mogu biti zaposleni, a u tom slučaju moguć je upis udomljenog djeteta u vrtić tijekom cijele godine (uz preporuku Hrvatskog zavoda za socijalni rad i ako u vrtiću postoji mogućnost za primanje djeteta).

Udomitelji se mogu odlučiti i za obavljanje udomiteljstva kao zanimanja te se baviti udomiteljstvom u svojem domu i za to ostvarivati prava iz radnog odnosa.

SMJEŠTAJ DJETETA

Djetetu se priznaje pravo na uslugu smještaja u udomiteljsku obitelj u njegovu mjestu prebivališta radi održavanja obiteljskih i ostalih socijalnih veza te očuvanja postignute razine njegove socijalne uključenosti, osim ako to nije u njegovu interesu ili na tom području nema udomiteljskih obitelji.

U udomiteljsku obitelj **može** biti smješteno najviše troje djece.

U udomiteljskoj obitelji u kojoj udomitelj obavlja standardno udomiteljstvo **mora** biti smješteno troje djece istodobno.

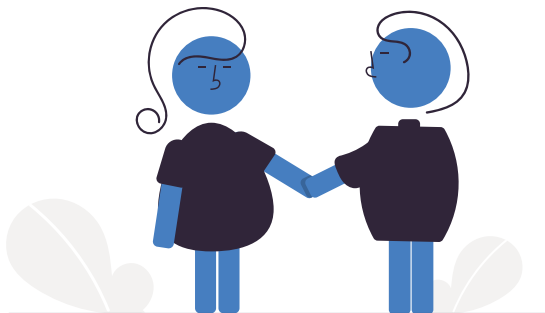
Manje djece može biti smješteno u udomiteljskoj obitelji ako se radi o dvoje djece mlađe od tri godine, dvoje djece s težim invaliditetom ili utvrđenim trećim stupnjem težine invaliditeta ili ako se radi o roditelju s djetetom do godine dana koji je smješten kod udomitelja istodobno s još jednim djetetom.

Više od troje djece može biti smješteno ako se radi o braći i sestrama, majci s djetetom do godine dana ili korisnicima privremenog smještaja u kriznim situacijama.

Kada je u udomiteljskoj obitelji smješteno troje djece s teškoćama u razvoju, samo jedno od smještene djece može biti dijete s težim invaliditetom ili utvrđenim trećim stupnjem težine invaliditeta – oštećenja funkcionalnih sposobnosti prema propisima o vještačenju i metodologijama vještačenja.

Kod udomitelja samca može i mora biti smješteno dvoje djece istodobno.

Kod udomitelja koji obavlja specijalizirano udomiteljstvo za djecu može biti smješteno jedno dijete. Iznimno, kod navedenog udomitelja može biti smješteno i drugo dijete ako je riječ o bratu ili sestri djeteta i kada je procijenjeno da je to u interesu djece i uz suglasnost udomitelja.

SURADNJA S DJETETOVOM BIOLOŠKOM OBITELJI

Smještaj djeteta u udomiteljsku obitelj smatra se privremenim, a tijekom trajanja smještaja djece roditelji djece dobivaju podršku s ciljem da steknu uvjete i preuzmu skrb o svojem djetetu. U nekim slučajevima taj proces je uspješan i dijete se može vratiti u obitelj, u protivnom mogu se steći uvjeti za posvajanje djeteta. U oba slučaja prestaje smještaj djeteta u udomiteljsku obitelj.

Tijekom trajanja smještaja u udomiteljsku obitelj, dijete ima pravo na održavanje kontakata, susreta i druženja sa svojim roditeljima i drugim članovima biološke obitelji, u cilju održavanja i razvoja bliskosti djeteta s članovima obitelji. Navedeni kontakti održavaju se ako je procijenjeno da je to u djetetovom interesu.

U nekim slučajevima, susreti djeteta s biološkom obitelji mogu se održavati u kontroliranim uvjetima (u određenom prostoru, uz nadzor stručne osobe), a u nekim slučajevima su i zabranjeni ako bi mogli ugroziti dijete.

Vrijeme i mjesto održavanja susreta mogu se odrediti sudskim rješenjem ili sporazumno (dogovorom udomitelja, članova biološke obitelji i nadležnog područnog ureda Hrvatskog zavoda za socijalni rad).

Susreti i druženja djeteta s biološkom obitelji mogu se održavati u prostoru udomiteljske obitelji ako za to postoje uvjeti, no susreti se mogu održavati i izvan prostora udomitelja. Ako se pojave teškoće u komunikaciji i suradnji udomitelja s obitelji djeteta, one se rješavaju uz podršku nadležnog područnog ureda Zavoda.

UDOMLJAVANJE ODRASLIH OSOBA

U udomiteljske obitelji smještavaju se odrasle osobe koje nisu u mogućnosti brinuti se o sebi, a najčešće starije i osobe s invaliditetom.

U udomiteljsku obitelj mogu biti smještene najviše četiri odrasla korisnika te dodatno jedan korisnik smještaja u kriznim situacijama.

Ako udomitelj udomiteljstvo obavlja kao samac, mogu biti smještene najviše dva korisnika.

NAKNADE ZA OBAVLJANJE UDOMITELJSTVA

Naknade koje udomitelji dobivaju za obavljanje udomiteljstva su opskrbnina – novčana naknada namijenjena podmirivanju troškova života korisnika i naknada za rad udomitelja – naknada udomitelju za uloženi trud u zbrinjavanju korisnika kojem je priznato pravo na smještaj u udomiteljsku obitelj.

UVJETI ZA IZDAVANJE DOZVOLE

Uvjeti za obavljanje udomiteljstva propisani su Zakonom o udomiteljstvu.

Osoba koja se želi baviti udomiteljstvom treba biti punoljetna, hrvatski državljanin koji ima prebivalište i živi u Republici Hrvatskoj te treba imati odgovarajuće stambene uvjete.

Prilikom prvog podnošenja zahtjeva za izdavanje dozvole treba imati manje od 60 godina. Potrebno je imati završeno najmanje srednjoškolsko obrazovanje (uvjeti dobi i obrazovanja ne odnose se na srodničko udomiteljstvo).

Zapreka za obavljanje udomiteljstva su: poremećeni obiteljski odnosi, postojanje bolesti ili stanja koje bi moglo ugroziti korisnike smještaja, postojanje neprihvatljivog ponašanja (vršenje kaznenih djela, nasilje u obitelji, ovisnosti i sl.)

Osobe koje su zainteresirane za tradicionalno udomiteljstvo trebaju imati izvor prihoda, odnosno vlastita sredstva za uzdržavanje.

Dodatno se procjenjuje motivacija osobe i članova obitelji za obavljanje udomiteljstva te sposobnosti udomitelja za uspješno obavljanje udomiteljstva.

POSTUPAK IZDAVANJA DOZVOLE

Osobe koje se odluče za bavljenje udomiteljstvom trebaju predati zahtjev i dodatnu dokumentaciju što mogu učiniti osobno, poštom ili e-poštom na adresu županijske službe Zavoda, nadležne prema adresi prebivališta osobe.

Postupak koji slijedi uključuje između ostaloga razgovor sa socijalnim radnikom i psihologom, psihologijsko testiranje, dolazak djelatnika tima za udomiteljstvo u stambeni prostor radi provjere odgovaraju li stambeni uvjeti propisanim uvjetima.

Ukoliko su svi uvjeti zadovoljeni, budući udomitelji prolaze osposobljavanje za nove udomitelje koje provodi nadležna županijska služba i nakon uspješno završenog osposobljavanja udomitelju se izdaje dozvola za obavljanje udomiteljstva.

Nakon izdavanje dozvole moguć je smještaj korisnika.

Skrbništvo je institut obiteljsko – pravne zaštite maloljetnih osoba bez roditeljske skrbi ili punoljetnih osoba koje zbog različitih razloga nisu u mogućnosti štititi svoja prava i interese ili ih ugrožavaju ili svojim ponašanjima ugrožavaju prava i interese drugih osoba. Poslove skrbništva obavljaju Hrvatski zavod za socijalni rad, skrbnik i posebni skrbnik.

VRSTE SKRBNIŠTVA

Institut razlikuje skrbništvo nad djecom, skrbništvo nad punoljetnim osobama te posebno skrbništvo, a primjenjuje se s ciljem zaštite određenih fizičkih osoba koje zbog svoje dobi, zdravstvenog stanja ili drugih razloga nisu u mogućnosti same brinuti o svojim pravima ili interesima.

Vrste skrbništva:

- skrbništvo nad djecom,
- skrbništvo nad punoljetnim osobama te
- posebno skrbništvo.

Svatko može obavijestiti Zavod o potrebi pružanja zaštite osobama koje se zbog duševnih smetnji ili drugih razloga nisu sposobne brinuti o nekom od svojih prava, potreba ili interesa ili koje ugrožavaju prava i interese drugih osoba o kojima su dužne skrbiti.

POSTUPAK ZA LIŠENJE POSLOVNE SPOSOBNOSTI

Područni ured Hrvatskog zavoda za socijalni rad, nadležan prema mjestu prebivališta punoljetne osobe za koju ocijeni da zbog duševnih smetnji ili drugih uzroka nije sposobna brinuti se o osobnim potrebama, pravima i interesima ili ugrožava prava i interese drugih osoba o kojima je dužna skrbiti, po službenoj dužnosti predlaže Sudu pokretanje postupka za lišenje poslovne sposobnosti.

Nadležni područni ured Zavoda, osobi za koju je pokrenut postupak za lišenje poslovne sposobnosti imenuje posebnog skrbnika. Odlukom o imenovanju posebnog skrbnika utvrđuju se njegove dužnosti i ovlasti, a u pravilu će se ograničiti na zastupanje u postupku lišenja poslovne sposobnosti i poduzimanje žurnih mjera nužnih za osiguranje imovine ili zaštitu zdravlja osobe za koju se postupak vodi.

Sud može donijeti rješenje samo o djelomičnom lišenju poslovne sposobnosti osobe, odnosno osoba ne može biti potpuno lišena poslovne sposobnosti.

Odlukom o djelomičnom lišenju poslovne sposobnosti sud će odrediti mjere, radnje i poslove koje osoba nije sposobna samostalno poduzimati, primjerice: raspolagati imovinom, plaćom ili drugim novčanim primanjima, upravljati imovinom, odlučiti o zapošljavanju, davati izjave ili poduzimati radnje koje se odnose na brak, roditeljsku skrb i druga osobna stanja.

Poslove koji nisu određeni u sudskoj odluci o djelomičnom lišenju poslovne sposobnosti, osoba djelomično lišena poslovne sposobnosti može samostalno poduzimati.

Osobu koja je lišena poslovne sposobnosti, nadležni područni ured Zavoda, stavit će pod skrbništvo i imenovati joj skrbnika u roku od trideset dana od pravomoćnosti sudske odluke.

TKO MOŽE BITI SKRBNIK?

Skrbnikom se imenuje osoba koja ima osobine i sposobnosti za obavljanje skrbništva i koja pristane biti skrbnikom te ako je to za dobrobit štíćenika.

Zavod može štíćeniku imenovati i više skrbnika i pritom odlučiti moraju li odluke za posebno određene radnje ili postupke donositi zajednički ili svaki samostalno.

Zavod može u rješenju o imenovanju skrbnika imenovati zamjenika skrbniku koji mora ispunjavati uvjete za skrbnika.

Ako je osoba lišena poslovne sposobnosti prije lišenja poslovne sposobnosti u obliku javnobilježničke isprave odredila osobu ili više osoba za koju, odnosno koje bi htjela da se imenuju skrbnikom, odnosno skrbnicima, kao i osobe za koje bi htjela da se imenuje njihovim zamjenicima (anticipirana naredba), Zavod će tu osobu, odnosno osobe imenovati skrbnikom, odnosno skrbnicima te zamjenikom, odnosno zamjenicima skrbnika ako su ispunjene ostale pretpostavke za imenovanjem skrbnikom.

Ako to zahtijevaju okolnosti slučaja i dobrobit šticećenika, Zavod će skrbnikom imenovati osobu zaposlenu u Zavodu iz redova stručnih radnika.

Zavod će upoznati šticećenika s osobom koju namjerava imenovati skrbnikom i od njega o toj osobi zatražiti mišljenje.

Skrbnik NE MOŽE biti osoba:

- koja je lišena prava na roditeljsku skrb,
- koja je lišena poslovne sposobnosti,
- čiji su interesi u suprotnosti s interesima šticećenika,
- od koje se, s obzirom na njezino ponašanje i osobine te odnose sa šticećenikom, ne može očekivati da će pravilno obavljati dužnosti skrbnika,
- s kojom je šticećenik sklopio ugovor o doživotnom ili dosmrtnom uzdržavanju,
- s čijim je bračnim, odnosno izvanbračnim drugom šticećenik sklopio ugovor o doživotnom ili dosmrtnom uzdržavanju.

Zavod odlukom o imenovanju skrbnika određuje njegove dužnosti i prava.

Rješenje o stavljanju pod skrbništvo i o prestanku skrbništva te rješenje o imenovanju i razrješenju osobe skrbnika Zavod će u roku od osam dana od dana izvršnosti rješenja dostaviti matičaru radi upisa u maticu rođenih i zemljišnoknjižnom odjelu općinskog suda na čijem području osoba pod skrbništvom ima nekretnine radi zabilježbe, odnosno brisanja zabilježbe u zemljišne knjige.

DUŽNOSTI SKRBNIKA

Skrbnik je dužan poduzimati mjere da se štićenik osposobi za samostalan život i rad, savjesno se brinuti o osobnim i imovinskim pravima i obvezama te o dobrobiti štićenika, a u skladu s odlukom o lišenju poslovne sposobnosti.

Prije poduzimanja mjera zaštite osobe štićenika ili njegovih imovinskih interesa skrbnik je uvijek dužan razmotriti mišljenje, želje i osjećaje štićenika te ih uzeti u obzir, osim ako je to u suprotnosti s dobrobiti štićenika.

Skrbnik će nastojati punoljetnog štićenika, ovisno o njegovom zdravstvenom stanju i sposobnostima uključiti u svakodnevni život i slobodne aktivnosti.

ZASTUPANJE ŠTIĆENIKA

Skrbnik zastupa štićenika u poduzimanju poslova i radnji u odnosu na koje je štićenik lišen poslovne sposobnosti.

U poslovima zastupanja skrbnik je dužan prihvatiti mišljenje i želje štićenika, osim ako je to u suprotnosti s dobrobiti štićenika.

ODGOVORNOST SKRBNIKA

Skrbnik odgovara za štetu koju je skrivio u obavljanju svojih dužnosti ili zloupotrebom položaja i ovlasti.

Skrbnik je dužan svakih šest mjeseci i kada to zatraži nadležni područni ured Zavoda, podnijeti izvješće o svojem radu i o stanju štićenikove imovine. Primjerak izvješća o radu i stanju štićenikove imovine skrbnik je dužan dostaviti štićeniku koji je navršio četrnaest godina.

Skrbnik koji je po Obiteljskom zakonu dužan uzdržavati štićenika dužan je svake godine i kad to zatraži Zavod podnijeti izvješće o svojem radu i stanju štićenikove imovine.

Izvješće se podnosi u pisanom obliku ili usmeno na zapisnik.

U izvješću skrbnik mora navesti kako se brinuo o osobi štićenika, njegovu zdravlju, o zaštiti njegovih prava i dobrobiti, kao i podatke o upravljanju i raspolaganju štićenikovom imovinom, o prihodima i rashodima štićenika, te potrebne priloge kojima se dokazuje visina prihoda i stanje imovine za period za koji se izvješće podnosi.

9 POSVOJENJE

Skeniraj kod

Posvojenje je poseban oblik obiteljskopravnog zbrinjavanja djece bez odgovarajuće roditeljske skrbi kojim se stvara trajan odnos roditelja i djeteta. Posvojenjem posvojitelji stječu pravo na roditeljsku skrb.

Posvojenjem nastaje među posvojiteljima i njegovim srodniciima s jedne strane te posvojenikom i njegovim potomcima s druge strane neraskidiv odnos srodstva i sva prava i dužnosti koje iz toga proizlaze.

Posvojenje je uređeno:

❶ Obiteljskim zakonom, ❷ Pravilnikom o elementima koji se odnose na podobnost i prikladnost za posvojenje, sadržaju stručnog mišljenja o podobnosti i prikladnosti za posvojenje, metodama utvrđivanja podobnosti i prikladnosti, sadržaju izvješća o djetetu, vođenju registra o potencijalnim posvojiteljima te načinu vođenja registra o posvojenjima i ❸ Pravilnikom o načinu vođenja očevidnika i spisa predmeta o posvojenju te sadržaju izvješća o prilagodbi djeteta u posvojiteljskoj obitelji.

PRETPOSTAVKE NA STRANI POSVOJITELJA

Posvojitelj može biti osoba u dobi od najmanje dvadeset i jedne godine, a starija od posvojenika najmanje osamnaest godina. Ako postoje osobito opravdani razlozi, posvojitelj može biti i osoba mlađa od dvadeset i jedne godine, a starija od posvojenika najmanje osamnaest godina.

Dijete mogu posvojiti bračni i izvanbračni drugovi zajednički, jedan bračni ili izvanbračni drug ako je drugi bračni ili izvanbračni drug roditelj ili posvojitelj djeteta, jedan bračni drug uz pristanak drugog bračnog druga te osoba koja nije u braku ili izvanbračnoj zajednici.

Dijete može posvojiti hrvatski državljanin, a iznimno posvojitelj može biti i strani državljanin ako je to u najboljem interesu djeteta uz prethodno odobrenje ministarstva nadležnog za poslove socijalne skrbi.

POKRETANJE POSTUPKA

Prije pokretanja postupka za zasnivanje posvojenja bračni odnosno izvanbračni drugovi ili osoba koja želi posvojiti podnijet će područnom uredu Hrvatskog zavoda za socijalni rad nadležnom prema svojem prebivalištu pisanu prijavu namjere posvojenja i zahtjev za izdavanje mišljenja o podobnosti i prikladnosti za posvojenje.

Zahtjevu za izdavanje mišljenja o podobnosti i prikladnosti za posvojenje podnositelj zahtjeva dužni su priložiti:

- ❶ rodni list,
- ❷ vjenčani list (za bračne drugove),
- ❸ dokaz o postojanju izvanbračne zajednice (za izvanbračne drugove)
– pravomoćnu sudsku odluku,
- ❹ dokaz o državljanstvu,
- ❺ potvrdu liječnika o psihofizičkom zdravstvenom stanju,
- ❻ potvrdu poslodavca o zaposlenju,
- ❼ dokaz da se protiv podnositelja zahtjeva ni protiv članova njegova kućanstva ne vodi kazneni postupak.

PROCJENA PODOBNOSTI I PRIKLADNOSTI ZA POSVOJENJE

Procjenu podobnosti i prikladnosti za posvojenje provodi područni ured Hrvatskog zavoda za socijalni rad po mjestu prebivališta, odnosno boravišta osoba koje imaju namjeru posvojiti.

Ured će na temelju podnesenog zahtjeva utvrditi ispunjavaju li bračni odnosno izvanbračni drugovi ili osoba koja želi posvojiti zakonske pretpostavke te procijeniti njihovu podobnost i prikladnost za posvojenje.

Ukoliko je nakon procjene podobnosti i prikladnosti za posvojenje utvrđeno da su ispunjene zakonske pretpostavke potencijalni posvojitelji se upućuju u obvezu sudjelovanja u programu stručne pripreme za posvojenje.

Na području mjesne nadležnosti područnog ureda Zavoda, poslove stručne pripreme za posvojenje obavljaju stručni radnici Obiteljskog centra, Udruge za potporu posvajanju Adopta i Udruge "Na drugi način".

Nakon provedene procjene podobnosti i prikladnosti te stručne pripreme za posvojenje Zavod izdaje mišljenje o podobnosti i prikladnosti za posvojenje u roku od šest mjeseci od zaprimanja pisane prijave i zahtjeva. Nakon izdavanja mišljenja o podobnosti i prikladnosti za posvojenje potencijalni posvojitelji upisuju se u registar potencijalnih posvojitelja.

POMOĆ I POTPORA NAKON ZASNIVANJA POSVOJENJA

Hrvatski zavod za socijalni rad dužan je djetetu i posvojitelju osigurati potrebnu savjetodavnu pomoć i potporu i nakon što je posvojenje zasnovano. Nakon zasnivanja posvojenja, Zavod prati prilagodbu djeteta u posvojiteljskoj obitelji te nakon isteka šest mjeseci od dana zasnivanja posvojenja o tome sastavlja izvješće.

PRAVO UVIDA U PODATKE O POSVOJENJU

Podaci o posvojenju službena su tajna.

Uvid u spise predmeta o posvojenju i maticu rođenih posvojenog djeteta dopustit će se punoljetnom posvojeniku, posvojitelju i roditelju koji je dao pristanak da dijete posvoji njemu poznat posvojitelj, odnosno bračni ili izvanbračni drug roditelja djeteta.

Maloljetnom posvojeniku dopustit će se uvid u spise predmeta o posvojenju, a matičar u maticu rođenih posvojenika, ako Zavod utvrdi da je uvid u spise o posvojenju ili maticu rođenih u njegovu interesu.

Bližim krvnim srođnicima posvojenika dopustit će se uvid u spise predmeta o posvojenju ako Zavod pribavi pristanak punoljetnoga posvojenika.

Za priznavanje prava na naknade i usluge iz sustava socijalne skrbi potrebno se obratiti Hrvatskom zavodu za socijalni rad prema mjestu prebivališta, odnosno boravišta.

Skeniraj kod

Više informacija, novosti i obrasce potraži na stranici Zavoda

www.socskrb.hr

Ovdje možete pogledati prijevod Vodiča na hrvatski znakovni jezik.

Skeniraj kod

